

Doseganje višjih standardov varnosti in zdravja pri delu v gradbeništvu

Vodenje gradbenih projektov – povzetek poročila Agencije

Uvod

Evropska unija se vse bolj zaveda, da je treba izboljšati standarde varnosti in zdravja pri delu v gradbeništvu. Vsako leto umre okoli 1.300 gradbenih delavcev, nadaljnjih 800.000 se jih poškoduje, številnim drugim pa se poslabša zdravstveno stanje⁽¹⁾. Posledice nezgod pri delu in slabega zdravstvenega stanja so obremenjujoče za vse vpletene in jih je nemogoče ovrednotiti. Finančna škoda je precejšnja.

Vsi bi se morali zavedati, da je zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu ter družbene blaginje prednostna naloga industrije.

Evropski teden varnosti in zdravja pri delu 2004 je posvečen gradbeništvu. Agencija je zbrala primere ukrepov za izboljšanje standardov varnosti in zdravja pri delu iz vse Evrope. Poročilo prikazuje standarde varnosti in zdravja pri delu v gradbeništvu, pojasnjuje pa tudi, kako se lahko z učinkovitimi ukrepi doseže njihovo izboljšanje.

Zakonodaja

Direktiva Sveta 92/57/EGS poudarja nujnost usklajevanja med različnimi stranmi v fazi priprave projekta in fazi izvajanja projekta.

- ✓ Naročniki ali nadzornik projekta morajo imenovati enega ali več koordinatorjev za vprašanja varnosti in zdravja pri delu.
- ✓ Naročniki ali nadzornik projekta morajo zagotoviti, da se varnostni načrt pripravi pred začetkom faze izvajanja projekta.
- ✓ Nadzornik projekta oziroma, kadar je to primerno, naročnik, mora pri načrtovanju projekta zagotoviti varnost in zdravje pri delu.
- ✓ V fazi izvajanja projekta mora(jo) koordinator(ji) zagotoviti, da se tveganja ustrezno obvladujejo in da se upošteva varnostni načrt. Zagotoviti je treba sodelovanje med delodajalci na področju varnosti in zdravja pri delu ter spremljati postopke.

Izbranih je bilo šestnajst primerov ukrepanja iz vse Evrope. Poročilo te primere združuje in predstavlja ukrepe, ki so bili sprejeti v:

- ✓ fazi priprave projekta,
- ✓ fazi izvajanja projekta,
- ✓ fazi po končani gradnji (fazi vzdrževanja).

Vendar narava teh primerov omogoča, da se lahko ukrepi sprejmejo v katerikoli fazi projekta.

1. Faza priprave projekta

Naročnik

Dobri standardi varnosti in zdravja pri delu pri gradbenem projektu se začnejo z odločitvami stranke, ki naroča delo. V tej fazi se določi ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu času celotnega projekta. Naročilo se odda najugodnejšemu ponudniku, pri čemer mora ta izpolnjevati zahteve uporabnika ter dosežati ravnovesje med kakovostjo in stroški. Pri izbiri izvajalcev je treba zagotoviti, da so ti sposobni strokovno opraviti delo.

Načrtovanje

Postopku načrtovanja je treba nameniti dovolj časa. Imenovati je treba projektanta, koordinatorja za varnost in zdravje pri delu ter pogodbenega izvajalca. Z razpravo o načrtu projekta se zagotovi, da sta specifikacija in časovni raspored del za projekt v danih okoliščinah varna in brez tveganja za zdravje. Pozornost je treba posvetiti sami izvedbi načrta. Kadarkoli je mogoče, je treba odpraviti nevarnosti in zmanjšati tveganja zaradi nevarnosti, ki jih ni mogoče odpraviti. Zagotoviti je treba podatke o stranskih tveganjih, če so ta pomembna. Pogosto je koristno, da se v postopku načrtovanja povežeta pogodbeni izvajalec in projektant.

(1) Eurostat, ESAW 1999.

Usklajenost ključnih sodelavcev: »Partnerstvo za varnost pri delu v gradbeništvu«, Irsko

Irsko raziskava o nezugodah pri delu s smrtnim izidom je pokazala, da je mogoče najmanj 25 odstotkov teh nezgod neposredno pripisati neustrezni izvedbi faze priprave projekta. Del rešitve je vzpostavitev registra nadzornikov, ki so sposobni opravljati nadzor nad izvajanjem faze priprave projekta. Ti imajo v skladu z irsko zakonodajo ključno vlogo pri pregledovanju načrta z namenom zmanjšanja tveganj v fazi izvajanja projekta.

Načrtovanje za odpravo tveganj – Anglija

Jeklene konstrukcije se zelo pogosto uporabljajo za gradnjo novih zgradb. Pri gradnji takih zgradb je treba jeklene tramove in stebre dvigniti z žerjavom in jih pritrditi v položaj. Običajno se to delo opravlja z dviznimi zankami, ki se ovijejo okoli jekla in ga potem dvignejo, pri čemer obstaja nevarnost, da jeklo zdrsne iz zank in pade. Temu tveganju se je možno izogniti z uporabo dodatnih dviznih pripomočkov, kot so dvizne verige, ki se vstavijo v vnaprej zvrtno luknje.

2. Faza izvajanja projekta

K dobri standardom varnosti in zdravja pri delu v fazi izvajanja projekta prispeva tudi dobro vodenje. Vodilni delavci morajo zagotoviti, da je delo načrtovano, organizirano, nadzorovano, spremljano in pregledano tako, da so zagotovljeni dobri standardi varnosti in zdravja pri delu. Vsi zaposleni, vključno z vodilnimi delavci, morajo biti ustrezno usposobljeni. Delavce je treba poučiti o vprašanih varnosti in zdravja pri delu, pri čemer je treba zagotoviti usklajenost med različnimi delodajalci, ki izvajajo dela.

Usposabljanje – Grčija, Irsko, Nizozemska

Za dobro vodenje gradbenega projekta morajo biti vsi zaposleni, vključno z vodstvom, usposobljeni in sposobni izvajati svoje naloge. Zaposleni pridobijo z usposabljanjem spretnosti in znanja za dobro opravljanje dela, ne da bi pri tem ogrožali svojo varnost in zdravje ali varnost in zdravje drugih. Projekt gradnje avtoceste Egantia v Grčiji, obvezno usposabljanje »Safe Pass« na Irskem in sistem vodenja, ki ga uporablja podjetje Mourik na Nizozemskem, kažejo, kako pomembno je usposabljanje.

Spremljanje ukrepov za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu ter posvetovanje z delavci – Finska

Leta 1992 je bila na Finskem uvedena posebna metoda za merjenje stopnje varnosti na gradbiščih. Na podlagi ogleda celotnega gradbišča se ugotovitve o postopkih vpišejo v inšpekcijsko poročilo. Pri ogledih je posebna pozornost namenjena ocenjevanju načina dela, postavitvi odrov in lestev, strojem in opremi, zaščiti pred padci, električni napeljavi in razsvetljavi, redu in čistoči. Na demonstracijskem gradbišču se je metoda izkazala kot učinkovita in primerna za uporabo. Pomembna prednost takega sistema je, da ga skupaj izvajajo vodstvo in delavci.

3. Faza po končani gradnji (faza vzdrževanja)

Vse nove zgradbe morajo biti projektirane tako, da omogočajo varno vzdrževanje. Nekatere obstoječe zgradbe pa tega ne omogočajo. V fazi vzdrževanja veljajo enaka načela obvladovanja varnosti in zdravja pri delu kot v fazi izvajanja projekta. Pomembni so naročnikovi podatki o konstrukciji. Dodaten dejavnik, ki ga je treba upoštevati, so druge prisotne osebe, na katere lahko vplivajo vzdrževalna dela.

Vzdrževalna dela v nastanjenih prostorih – Italija

Dela so se izvajala na delih starega samostana, ki se sedaj uporablja kot knjižnica, muzej in galerija. Da bi lahko namestili varnostno opremo in razsvetljavo, je bilo treba izvesti obsežna gradbena dela. Drugih ljudi, ki niso bili povezani z gradbenimi deli, ni bilo mogoče odstraniti z delovišča. Podjetje Quasco je izdelalo varnostni in uskladitveni načrt za ta projekt ter je bilo v fazi izvedbe projekta koordinator za varnost in zdravje pri delu. Z varnostnimi ukrepi so zaščitili vse ljudi, ki so bili ogroženi. Prav tako so opredelili varnostne ukrepe, ki bi lahko bili koristni za nadaljnja vzdrževalna dela.

Dodatne informacije

Poročilo je brezplačno na voljo v angleščini na spletni strani Agencije (<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/>).

Tiskano poročilo z naslovom *Doseganje boljše varnosti in zdravja pri delu v gradbeništvu*, Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu, 2003, ISBN 92-9191-073-2, lahko naročite pri Uradu za publikacije Evropskih skupnosti v Luxembourg (<http://publications.eu.int>) ali pri njegovih prodajnih zastopnikih. Cena je 25 evrov (brez DDV-ja). Ta informativni bilten je na voljo v vseh jezikih EU na naslovu: <http://osha.eu.int/ew2004/>.

Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu

Gran Via, 33, E-48009 Bilbao, Španija

Tel. (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83

information@osha.eu.int